

Groenhistorie herleeft in Langedijk

Gedempte sloten gaan weer open in herstel van eilandenhistorie

Op 17 oktober opende gemeente Langedijk haar 'eerste park'. Dat eerste park is niet bepaald een postzegel of restgroen: de gemeente ploegde 37 hectare akkerland om voor de aanleg van een groene buffer vol met prikkelende natuurelementen voor de burger. De groene buffer, die nieuwbouw van bedrijventerrein scheidt, heeft een eilandenstructuur. Daarmee laat Langedijk haar oorspronkelijke identiteit, die van kavelarchipel, terugkomen.

Auteur: Karlijn Raats

Commotie onder burgers over de aanleg van een bedrijventerrein naast een nieuwbouwwijk deed gemeente Langedijk besluiten om met groen het zicht op het bedrijventerrein weg te nemen. En niet met een boomsingel hier en daar. De uitgespaarde ruimte tussen de huizen en bedrijven bedroeg 37 hectare en leende zich uitstekend om Langedijks landschappelijke groenbuffer aan te leggen.

Inwoners mochten stemmen op door de gemeente voorgestelde namen voor de groene zone. Het resultaat was Diepsmeerpark, vernoemd naar de

vroegere Diepsmeerpolder van Langedijk. Het totale park is 45 hectare wanneer alle fasen gerealiseerd zijn. De provincie heeft voor dit project subsidie verstrekt uit het Europees landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling.

Uitdagingen

Twee centrale waterassen en 25 eilanden met verschillende natuurlijke inrichting omgeven door water; de ontwerpplijnen zijn al ambitieus. Deze lijnen zijn ingekleurd met allerlei elementen op het gebied van recreatie en stimulering van

flora- en faunadiversiteit. De aanleg ervan ging natuurlijk niet over een nacht ijs.

In 2004 was het landschappelijk ontwerp voor de groene zone door HZA Stedebouw en Landschap al gereed en in 2006 lag er een inrichtingsplan, maar de aanleg van de buffer gebeurde in etappes.

Richard van der Veer is sinds vijf jaar werkvoorbereider bij de gemeente. "Het project was omvangrijk en in verband met de economische crisis moesten we gefaseerd realiseren", verklaart hij.

Richard van der Veer

Eilandenrijk

Daarna kwam de grondverzettingsfase. Er moesten 25 eilanden en tal van watergangen gecreëerd worden. "Vroeger waren hier allemaal eilanden. Met een koolschuit ging men over het water naar de akkers. De BroekerVeiling in Langedijk bestaat nog steeds en is de enige veiling in Nederland die alleen per tuinderschuitje te bereiken is." Langedijk eert deze cultuurhistorische eilandenstructuur overigens ook in andere delen van de openbare ruimte: de begraafplaats heeft de indeling van een eilandenrijk, evenals nieuwbouwwijken. De watergangen tussen de eilanden hebben niet alleen esthetische of cultuurhistorische waarde. "Het Diepsmeerpark moet voor wat betreft waterberging ook compenseren voor het zo'n 75 hectare aan verhard bedrijvenoppervlak dat ernaast ligt", zo verklaart Van der Veer.

Inrichting

Ieder eiland heeft een eigen identiteit. Zo zijn er een weiland, het rieteland, en schelpeneiland. Vier van de eilanden zijn beplant met bosplantsoen, bestaande uit een mix van blijvers en wijkers, waaronder ook vruchtbomen. Opmerkelijk, aangezien vruchtbomen in het dichtbij zee gelegen Langedijk niet goed zullen gedijen. Van der

Technisch gezien waren er ook genoeg uitdagingen. Van der Veer: "De aanleglocatie had voorheen een agrarische bestemming. De rode en witte kool stond in het begin nog op de velden. In de tijd van de ruilverkaveling waren sloten gedempt met afval. Dat vervuilde gedeelte moest allereerst gesaneerd worden. We hebben het afgedekt met een worteldoek en daarop 5 centimeter zand en een kleilaag van minstens 90 centimeter. De plek is een van de twee 8 tot 10 meter hoge uitkijkbulten binnen de groene zone geworden."

Veer vertelt: "Een aantal jaren geleden besloot de politiek om een oud-Europese gewoonte toe te passen, namelijk om voor iedere nieuwgeboren Langedijker een fruitboom te planten. Zo gezegd, zo gedaan. De aanplant van fruitbomen in de openbare ruimte leidde echter tot ergernissen. De politiek heeft daaropvolgend besloten om in een keer ruim tweehonderd vruchtbomen, in plaats van fruitbomen door sterkere eigenschappen, in de groene buffer aan te brengen." Langedijk kan hierdoor nog wel een aantal jaren vooruit met kindertjes op de wereld zetten. Vruchtbomen zijn appel, wilde appel, gewone peer, walnoot, witte paardekastanje, witte moerbeï, mispel, zoete kers, pruim, koningsnoot, tamme kastanje en de boomhazelaar. "Vruchtbomen met zachte vrucht hebben we wat in de luwtje van het bosplantsoen ondergebracht. Bomen met harde vrucht staan langs de paden als structuurdragers."

Boomzorg is echter zeer benieuwd hoe deze vruchtbomen het er vanaf zullen brengen in de zilte bodem en winderige omgeving bij Langedijk. Verder zijn er wijkers aangeplant zoals zwarte els, schietwilg, gewone vlier en de trosvlier en de blijvers zomereik, lijsterbes, gewone es, zomerlinde, iep, esdoorn en populier. Aan struiken staat er

De opening van het park

meidoorn, bosroos, egelantierroos, Gelderse roos, wilde kardinaalsmuts, gele kornoelje, hazelaar en wilde liguster.

"Het project was omvangrijk en in verband met de economische crisis moesten we gefaseerd realiseren"

Dieren

Verreijkers komen ook van pas in het Diepsmeerpark, want het gebied herbergt bijzondere dieren. Ieder eiland is ingericht tot leefomgeving van een specifiek dier of van een aantal specifieke dieren. "Een deel van het Diepsmeerpark is heel waterrijk, afgestemd op de

leefwensen van de ijsvogel. Hij zit al in Langedijk, maar het is een kwestie van tijd voordat hij ook in Diepsmeerpark zit. Voor de ijsvogel hebben we wanden langs de oeverlijn geplaatst, maar ook bomen die over het water heenhangen, zodat de ijsvogel makkelijk zijn prooi uit het water kan pikken. Oeverzwaluwen zitten er al. Op 'hun' eiland staat een oeverzwaluwwand van klei. Daar maken de zwaluwen gaten in om in te bivakkeren. Vrijwilligers maken de gaten om de zoveel tijd schoon. Op de tweede uitkijkheuvel staat een betonnen bunker voor vleermuizen, er is een 1,50 meter diep water dat dient als warme vis-overwinteringsplaats, en een amfibieenpoel."

Functies

Recreatieve elementen zijn wandelpaden en speelplekken. Deze zijn toegankelijk door een parkeerplaats, fietsenstalling, bruggen, doorvaarbare duikers en een fiets- en wandel oversteekevoorziening over een drukke weg.

Richard van der Veer ziet de groene buffer als meerwaarde om meerdere redenen: "Het heeft een ecologische functie, het maakt burgers blij door zijn esthetische en recreatieve waarde en het is het eerste park dat Langedijk aan heeft gelegd. Een historisch moment dus."